

Bestuursverslag 2022

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Het exploitatieresultaat	5
2. Financiële positie	5
2.1 Exploitatiesaldo	5
2.2 Liquiditeit	5
2.3 Belangrijke ontwikkelingen in 2022.....	5
2.4 Verschillen begrote en werkelijke cijfers.....	5
2.5 Begroting 2023	6
3. De prestatieresultaten in cijfers.....	8
4. Kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten.....	10
4.1 Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor.....	10
4.2 Ambitie 2: Een thematische kennisagenda.....	11
4.3 Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming.....	17
4.4 Ambitie 4: Een actuele informatie- en documentatiebank.....	18
4.5 Thema 1: Diversiteit en inclusie.....	19
4.6 Thema 2: Culturele beroepspraktijk.....	20
4.7 Thema 3: Duurzaamheid.....	22
5. Zaken die invloed kunnen gaan hebben op de continuïteit of positie van de Boekmanstichting	24
6. Het bestuur en de Raad van Toezicht.....	25
6.1 Samenstelling bestuur.....	25
6.2 Vergaderingen Raad van Toezicht.....	25
6.3 Samenstelling Raad van Toezicht	25
6.4 Overzicht nevenfuncties leden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder	25
7. Toepassing van de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit en de Wet normering topinkomens.....	28
8. Educatieve activiteiten	30
9. Ondernemerschap, eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende inkomsten.....	31
9.1 Ondernemerschap en eigen inkomsten.....	31
9.2. Strategie bij tegenvallende inkomsten.....	31

10. Activiteiten van internationaal belang.....	32
Bijlage 1: Verantwoording lijst publicaties 2022.....	33
Bijlage 2: Boekmanstichting in de media.....	35
Bijlage 3: Overzicht Boekman en Boekman Extra (inclusief Verkenningen)	
Bijlage 4: Statistieken over 2022	

Voorwoord

Na twee lange coronajaren ging vanaf begin 2022 het publieke culturele leven weer open.. 2022 werd in veel opzichten wederom een zwaar jaar: het menselijk leed door de oorlog in Oekraïne maar ook elders in de wereld, alweer een zomer vol klimaatrampen, een wereldwijde energiecrisis. Voor de culturele en creatieve sector bleek na alle lockdowns de terugkeer van publiek niet vanzelfsprekend. De stijgende energiekosten drukten zwaar op de exploitatie van theaters, musea en andere instellingen. Krapte op diverse onderdelen van de arbeidsmarkt liet zich ook in de culturele sector stevig gelden. Bij alle zorgen waren er aan het einde van het jaren ook lichtpuntjes: met name het jonge publiek lijkt weer teruggekeerd.

De Boekmanstichting heeft de ontwikkelingen in de sector in 2022 nauw gevolgd en daarvan door het jaar heen verslag gedaan in de Cultuurmonitor. Tijdens de conferentie “De waarde van cultuur na corona” (30 juni 2022) stonden we samen met de sector en wetenschappers stil bij de impact van de coronacrisis op de langere termijn. Het tijdschrift Boekman wijdde het najaarsnummer hieraan. Maar er speelde meer dan corona. Naast het volgen van de al genoemde crises hebben we via onderzoek en verkenningen aandacht besteed aan actuele thema’s als *diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie, grensoverschrijdend gedrag en digitale transformatie*.

In deze verantwoording doen we verslag van onze activiteiten in 2022. We doen dat aan de hand van de vier ambities uit ons activiteitenplan 2021-2024:

- Een jaarlijkse en gezaghebbende cultuurmonitor voor én met het veld: van podiumkunsten en musea tot en met nieuwe media en creatieve industrie;
- Een agenderende en thematische kennisagenda die – samen met de monitor – ondersteunend is aan de ontwikkeling van toekomstig cultuurbeleid;
- Een veelstemmige bijdrage aan meningsvorming over cultuurbeleid: via digitale netwerken, het tijdschrift *Boekman* en aansprekende bijeenkomsten in het hele land;
- En een actuele kennisbank waar iedereen terecht kan voor publicaties en achtergrond.

In 2023 bestaat de Boekmanstichting 60 jaar. Het is ook het jaar waarin we onze plannen voor de periode 2025-2028 gaan formuleren. Ons jubileum grijpen we aan om vooruit te kijken naar de toekomst van kunst en cultuur. We realiseren ons de noodzaak om uit te gaan van een breed cultuurbegrip dat recht doet aan meerstemmigheid, inclusief vormen en uitingen die zich onttrekken aan het zicht van de geïnstitutionaliseerde structuren.

Vanuit de Boekmanstichting zetten we ons daarom ook in 2023 in om de kennisbasis onder het culturele leven steeds te verdiepen en te verbreden. In alle pluriformiteit.

Jan Jaap Knol, directeur-bestuurder Boekmanstichting

1. Het exploitatieresultaat

Het jaar 2022 werd afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 130.538.

2. Financiële positie

2.1 Exploitatiesaldo

In 2022 komt het exploitatiesaldo uit op € 130.538.

Hiervan wordt € 30.538 toegevoegd aan de Algemene Reserve. De overige € 100.000 is aangemerkt als bestemmingsreserves voor respectievelijk Boekman 60 jaar (€ 45.000), herziening bibliotheekcollectie (€ 30.000) en toekomstverkenning in licht van nieuwe beleidsperiode (€ 25.000).

2.2 Liquiditeit

Aangaande de liquiditeit wordt een current ratio van 1,3 nagestreefd. Ultimo 2022 lag deze met 2,5 ruim boven deze streefwaarde (2021: 1,7).

Als gesubsidieerde instelling streeft de Boekmanstichting een solvabiliteit van minimaal 10 procent na. In 2022 was de solvabiliteit procent 45,9 procent (2021: 44,4 procent). Hiermee kan de Boekmanstichting ook op lange termijn aan de verplichtingen voldoen. De hoge solvabiliteit hangt samen met het positieve exploitatieresultaat over de afgelopen twee jaar en de in 2021 doorgevoerde stelselherziening voor het groot onderhoud en de daarmee gepaard gaande herwaardering van het casco van ons pand. Deze wijziging is uitgebreid toegelicht in het bestuursverslag 2021.

2.3 Belangrijke ontwikkelingen in 2022

De inkomsten en uitgaven in 2022 verliepen in grote lijnen zoals voorzien in de begroting 2022. De Boekmanstichting ontving twee aanvullende subsidies van het ministerie van OCW voor respectievelijk de organisatie van de conferentie 'De waarde van cultuur na corona' en het vervolg onderzoek Cultuur en corona. 'Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund'.

In 2022 is verder gewerkt aan de renovatie en herinrichting van het pand van de Boekmanstichting. Voor het grootschalige onderhoud is in 2021 een lage rentedragende lening afgesloten bij het Nationaal Restauratiefonds. De werkzaamheden zijn in 2022 vervolgd met onderhoud en vernieuwing van het interieur. Hiervoor is na een pitchtraject aan het begin van dit jaar een samenwerking aangegaan met de interieurontwerpers van Buro Bas. Voor de uitvoering van de herinrichting op de begane grond van ons pand is een aannemingsovereenkomst afgesloten met Jurriëns BV.

2.4 Verschillen begrote en werkelijke cijfers

Verschillen tussen begrote en jaarcijfers in de exploitatierekening die er wezenlijk toe doen zijn de volgende:

BIJ DE BATEN:

Publieksinkomsten binnenland

Het overgrote deel van deze post betreft de inkomsten uit het tijdschrift *Boekman*. De inkomsten bedroegen in 2022 € 48.389 (ter vergelijking in 2021 € 49.290).

Overige directe inkomsten

De overige directe inkomsten zijn met € 175.818 hoger dan begroot (€ 161.500).

Voor de realisatie van de regionale cultuurmonitor hebben het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Fonds 21 elk € 25.000 toegekend.

Incidentele publieke subsidies

Dit betreft de incidentele subsidies van OCW voor de organisatie van de conferentie 'De waarde van cultuur na corona' en de uitvoering van het vervolg op het corona-onderzoek 'Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund'.

BIJ DE LASTEN:

Beheerlasten materiële lasten

De beheerslasten materieel (€ 163.914) zijn iets lager dan begroot (€ 171.712).

Beheerlasten personeelskosten

De beheerslasten personeel (€ 153.008) zijn een fractie hoger dan begroot (€ 151.250).

Activiteitenlasten materiële lasten

Deze kosten bedragen € 564.672. Dit is fors hoger dan begroot (€ 319.375) en hangt samen met de gemaakte kosten voor de organisatie van de conferentie 'De waarde van cultuur na corona' en het corona-onderzoek.

Activiteitenlasten personeelskosten

Deze zijn € 876.420 en lager dan begroot (€ 973.750). Dit verschil hangt met name samen met enkele vacatures die lang hebben open gestaan.

2.5 Begroting 2023

De gecombineerde begroting voor 2023 is als volgt:

Baten:

Categorie	Bedrag
Directe opbrengsten	206.500
Publieksinkomsten (<i>Boekman</i>)	46.000
Overige opbrengsten (onderzoeksopdrachten)	160.500
Indirecte opbrengsten (verhuur)	33.500
Structurele subsidie OCW	1.486.031
Totaal baten	1.726.031

Lasten:

Categorie	Bedrag
Beheerslasten	415.570
Personeelslasten	162.900
Materiële lasten	252.670
<i>Huisvesting</i>	83.170
<i>Algemene bedrijfslasten</i>	114.500
<i>Afschrijvingen</i>	55.000
Activiteitenlasten	1.334.130
Personeelslasten	1.023.100
Materiële lasten	311.030
<i>Cultuurmonitor en kennisagenda</i>	120.000
<i>Tijdschrift Boekman</i>	70.000
<i>Overige publicaties</i>	7.500
<i>Informatie- en documentatiebank</i>	28.860
<i>Kosten verhuur</i>	16.700
<i>Communicatie</i>	68.000
Totaal lasten	1.749.700

De totale baten (1.726.031 euro) minus de totale lasten (1.749.700 euro) resulteren in een negatief exploitatieresultaat van – 48.669 euro.

Voor de volledigheid merken we op dat de stichting niet belegt in aandelen of obligaties.

3. De prestatieresultaten in cijfers

Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor

	Ambitie 2022	Realisatie 2022	Ambitie 2024
Ambitie: Het verzorgen van een jaarlijkse, gezaghebbende cultuurmonitor voor én met het veld.	1	1	1
Ambitie: Het realiseren van een bijbehorende online database als centrale plek voor cijfers en andere informatie over het culturele leven.	1	1	1

Ambitie 2: Een thematische kennisagenda

	Ambitie 2022	Realisatie 2022	Ambitie 2024
Ambitie: Een agenderende en thematische kennisagenda als ondersteuning voor de ontwikkeling van cultuurbeleid. <i>Toelichting: In het in 2021 ingediende corona-addendum bij het activiteitenplan is toegelicht dat de oplevering van de eerste versie vertraging heeft opgelopen. Deze zal in het eerste half jaar van 2023 verschijnen.</i>	0	0	1
Ambitie: Het verrichten van onderzoek in opdracht, 5 x per jaar.	5	5	5
Ambitie: Jaarlijkse onderzoeksconferentie (editie 2021 is uitgesteld naar 2022).	1	1	1
Ambitie: Netwerkbijeenkomsten op uitnodiging (onder andere Werkgroep Cultuur beleid, Platform Cultuurstatistici). <i>Toelichting: We tellen hierin mee twee bijeenkomsten van het Landelijk Netwerk Onderzoekers Cultuurbeleid, een bijeenkomst van het Platform Cultuurstatistici, een focusgesprek over Diversiteit en Inclusie, twee workshops samen met Concrete Blossom en twee workshops samen met De Nationale Opera</i>	10	8	10

Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming

	Ambitie 2022	Realisatie 2022	Ambitie 2024
Ambitie: Het uitbrengen van tijdschrift <i>Boekman</i> (4 x p.j.) en <i>Boekman Extra</i> (6 x p.j.), in totaal 10.	10	13	10
Ambitie: Het realiseren van (gemiddeld) 15 publiek toegankelijke bijeenkomsten per jaar. Verspreid door Nederland en/of online. <i>Toelichting: We hebben de ambitie met het (gemiddeld) aantal bijeenkomsten per jaar in het addendum verlaagd.</i>	15	4	8

Ambitie 4: Een actuele informatie- en documentatiebank

	Ambitie 2022	Realisatie 2022	Ambitie 2024
Ambitie: Het beschikbaar stellen van thematische kennisdossiers en infosheets, onder meer via het coronaplatform. 10 x p.j. <i>Toelichting: er zijn vanuit de kennisbank vijf verkenningen uitgebracht. Na het opheffen van de coronabeperkingen hebben we in maart 2022 het corona-platform afgesloten. De daar opgebouwde kennisdossiers blijven raadpleegbaar.</i>	10	5	10
Ambitie: Inrichting van studiezaal als multi-inzetbare ruimte voor culturele sector. Waarderingsonderzoek onder gebruikers. <i>Toelichting: In verband met de herinrichting is de studiezaal momenteel alleen op afspraak te bezoeken .</i>	1	0	1
Ambitie: Het aanbieden van de website als kennisplatform voor kunst, cultuur en cultuurbeleid, inclusief informatie- en documentatiebank en coronaplatform. Groei van 100.000 bezoeken (2021) naar 160.000 (2024).	100.000	98.847(www.boekman.nl) 19.916 (www.cultuurmonitor.nl)	160.000

In de aanloop naar het activiteitenplan voor 2025-2028 zullen we, onder meer in samenwerking met *Ask your audience*, onderzoek doen naar de waardering van onze activiteiten en publicaties in combinatie met onderzoek naar behoeften en wensen voor de toekomst.

4. Kwalitatieve beschrijving van de verrichte activiteiten en het al dan niet realiseren van de voorgenomen activiteiten

In het afgelopen jaar heeft de Boekmanstichting haar activiteiten uitgevoerd volgens de vier ambities en drie thema's die zijn geformuleerd in het *Activiteitenplan 2021-2024*. Hieronder volgt per ambitie en thema een kwalitatieve beschrijving van de belangrijkste inhoudelijke resultaten van 2022.

4.1 Ambitie 1: Een jaarlijkse cultuurmonitor

In het advies *Cultuur dichtbij, dichtbij cultuur* uit 2019 stelde de Raad voor Cultuur al vast dat er grote behoefte is aan gegevens over het functioneren van de cultuursector – een behoefte die door het uitbreken van de coronacrisis alleen maar groter is geworden. Om aan die behoefte te voldoen, maakt de Boekmanstichting jaarlijks de Cultuurmonitor: een onafhankelijk instrument vóór en door de culturele sector. De Cultuurmonitor bouwt voort op eerdere monitoren als *Cultuur in beeld*, *Het culturele leven* en de Cultuurindex, en brengt zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens over het culturele leven in Nederland samen. De monitor rapporteert over langlopende trends en agendeert op actuele ontwikkelingen, om zo het beleid en het veld goed te informeren en bij te dragen aan een sterke cultuursector.

In 2022 hebben we gewerkt aan de verdere doorontwikkeling en actualisatie van de Cultuurmonitor waarvan we eind 2021 de eerste volledige versie hadden opgeleverd. De Cultuurmonitor is een nieuw monitoringsinstrument voor en door de culturele sector, waarin data en inzichten samenkomen die tezamen bijdragen aan de kennisbasis onder het cultuurbeleid en de culturele praktijk. Het is een levend instrument, dat doorlopend wordt doorontwikkeld en geactualiseerd. Daarbij hebben we gekozen voor een updatecyclus waarbij de nadruk om het jaar afwisselend op de domein- en themapagina's ligt. Domeinpagina's bieden kerncijfers en tonen de belangrijke trends en ontwikkelingen per cultureel domein of discipline, zoals Beeldende Kunst, Erfgoed of Letteren. Themapagina's behandelen actuele en belangrijke onderwerpen die niet alleen in één cultureel domein spelen, maar van belang zijn voor de hele cultuursector, zoals Beroepspraktijk, Digitale Transformatie of Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie.

In 2022 stonden de themapagina's centraal. Op de eerste plaats zijn voor de vier bestaande themapagina's (Beroepspraktijk, Cultuur en participatie, Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie, Duurzaamheid) volledig nieuwe teksten geschreven op basis van nieuwe data, publicaties en gesprekken met de sector. Daarnaast is gewerkt aan de toevoeging van twee nieuwe thema-

pagina's: [Cultuur in de Regio](#) (gepubliceerd in september 2022) en Digitale Transformatie (gepubliceerd in januari 2023).

Gedurende het jaar hebben echter ook de domeinpagina's ([Architectuur](#), [Audiovisueel](#), [Beeldende kunst](#), [Design](#), [Erfgoed](#), [Games](#), [Letteren](#), [Muziek](#) en [Theater](#)) minstens eens per kwartaal een kleine update gekregen om ze te actualiseren en nieuwe ontwikkelingen en beschikbare gegevens te verwerken. Daarnaast zijn in aanvulling op de domeinen Architectuur, Design, Muziek en Theater de beknopte, overkoepelende domeinpagina's [Ontwerp](#) en [Podiumkunsten](#) toegevoegd om een plek te bieden aan gegevens die alleen op dit overkoepelende niveau beschikbaar zijn.

Een derde pijler van de Cultuurmonitor is de via het [Dashboard](#) ontsloten database, waarin langlopende gegevensreeksen van onder meer brancheverenigingen, onderzoeksinstituten, overheden en het CBS samenkomen en ontsloten worden. In 2022 is deze database flink in omvang gegroeid: van circa 180 naar 285 beschikbare indicatoren (waarvan 196 op nationaal niveau en 89 op provinciaal niveau). Ook werden nieuwe functionaliteiten aan het dashboard toegevoegd, zoals de mogelijkheid om provinciale gegevens (bijvoorbeeld het aantal bibliotheekvoorzieningen) te relateren aan het aantal inwoners in een provincie.

De nieuwe inzichten uit de domein- en themapagina's, aangevuld met een hoofdstuk over overkoepelende trends en beschouwing over kennis in de culturele sector, presenteerden we in januari 2023 als de *Jaarrapportage 2022*. Naar aanleiding hiervan organiseerden we op 31 januari 2023 een [publieksevenement](#) in de Kunsthal in Rotterdam. Tijdens deze bijeenkomst, geleid door Rajae el Mouhandi, gaven de onderzoekers van de Boekmanstichting inzicht in de herziene themarapportages. Schrijfster H  l  ne Christelle Munganyende reflecteerde op de monitor aan de hand van haar 'notities uit de praktijk'. Centraal thema gedurende deze middag was 'de toekomst van kunst en cultuur'. In een collectieve verbeeldingsoefening keken we naar wat de inzichten uit de Cultuurmonitor ons vertellen over de toekomst van de culturele en creatieve sector. Wat zeggen deze inzichten vervolgens over nieuwe kennisbehoeftes? En hoe kan dit bijdragen aan proactief cultuurbeleid?. De resultaten van de Cultuurmonitor werden onder meer besproken door de NRC en het Cultureel Persbureau.(zie ook bijlage 2: Boekmanstichting in de media).

4.2 Ambitie 2: Een thematische kennisagenda

Zoals in het bestuursverslag van 2021 al werd vermeld, zet de Boekmanstichting de komende jaren in op de ontwikkeling van een breed gedragen Kennisagenda voor de culturele en creatieve sector. Om behoeften en verwachtingen, maar ook mogelijke valkuilen, bij de ontwikkeling van deze Kennisagenda in beeld te krijgen gingen we in 2021 al in gesprek met verschillende partijen in de sector. Daarnaast bestudeerden we bestaande kennisagenda's en andere platforms voor kennisontwikkeling en -deling. In 2022 spraken we met onderzoekers van universiteiten, hogescholen, onderzoeksbureaus en andere kennisinstellingen om hun behoeften en verwachtingen te spiegelen aan die van partijen uit het culturele en creatieve veld. De [resultaten](#) van de eerste fase werden gepubliceerd in april 2022 en in november aangevuld met wat uit de tweede fase naar voren kwam.

De noodzaak voor deze Kennisagenda werd in dit traject nogmaals onderstreept en specifieker verwoord: de culturele en creatieve sector is fijnmazig en heterogeen in zowel samenstelling als organisatie, wat ook zichtbaar is als het gaat om onderzoek en kennisdeling in de sector. Hoewel er veel en zorgvuldig onderzoek wordt verricht, fungeert deze kennisbasis volgens sommige gesprekspartners niet als 'voeding' voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie en strategie voor de sector. De bestaande basis wordt gekarakteriseerd als 'gefragmenteerd' en 'moeilijk te vinden of te vergelijken' en over sommige onderwerpen ontbreekt onderzoek en kennis.

Een meer gecoördineerde aanpak op kennisontwikkeling en -deling wordt deels ondervangen door de [Cultuurmonitor](#). De Cultuurmonitor wordt beheerd door de Boekmanstichting en brengt gegevens samen over ontwikkelingen in het culturele leven in Nederland. De Boekmanstichting kan dit onderzoek echter lang niet altijd zelf uitvoeren. Om dit te ondervangen is er behoefte aan een aanvullend instrument op het gebied van borging, ontwikkeling en toepassing van kennis in en over de culturele en creatieve sector, dat in directe verbinding met de Cultuurmonitor en andere onderzoeksinitiatieven staat.

Uit de gesprekken kwamen vier doelstellingen naar voren:

De Kennisagenda:

1. identificeert en bevraagt bestaande opvattingen over kennis en onderzoekspraktijken;
2. verbindt de onderzoekspraktijk in de sector met die aan hogescholen, universiteiten, onderzoeksbureaus en andere kennisinstellingen;
3. monitort en ontsluit bestaand en nieuw onderzoek in relatie tot kennisvragen in de sector;
4. identificeert kennishiaten en jaagt nieuw onderzoek hierop aan.

Op basis van de verkenningen werken we in de eerste helft van 2023 aan het voorontwerp van de Kennisagenda. Deze kent een tijdsspanne van vier jaar en wordt tussentijds geactualiseerd. Voor de vormgeving van dit voorontwerp wordt een thematische indeling gehanteerd waarbij in eerste instantie de volgende thema's een plek krijgen:

1. Werken in de culturele en creatieve sector: arbeidsmarkt en arbeidsrelaties
2. De maatschappelijke werking van kunst en cultuur
3. Democratisering en diversiteit
4. Digitale cultuur en nieuwe technologieën

Onderzoek in opdracht

In 2022 zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd in opdracht van of in samenwerking met externe partners.

Theater inclusief

In het theaterseizoen 2021-2022 onderzocht de Boekmanstichting in opdracht van [Theater Inclusief](#) de resultaten van het driejarig stimuleringsprogramma op het gebied van Diversiteit en Inclusie.

Initiatief voor dit programma is in 2017 genomen door het Noordwijk Overleg, een groep bestaande uit vertegenwoordigers van BIS-theatergezelschappen en standplaatstheaters, die de urgentie voelden om de podiumkunsten in Nederland meer divers en inclusiever te maken.. Aan de hand van de vier P's die staan voor personeel, programmering, publiek en partners beogen de [19 partners](#) in het programma een betere representatie te zijn van de Nederlandse samenleving.

De onderzoekers van de Boekmanstichting voerden een documentanalyse, enquête en diepte-interviews uit, die resulteerden in individuele deelanalyses per partner en een overkoepelend eindrapport met algemene bevindingen. Wat waren de ambities en doelen van de partners op het gebied van diversiteit en inclusie? Hebben de theaters en theatergezelschappen vooruitgang geboekt op de vier P's? Welke verbeterpunten zijn er? En hoe zien de partners de toekomst van een diverse en inclusieve theatersector?

Nulmeting Cultuurmonitor Zeeland

Eind juni presenteerde de Boekmanstichting de nulmeting van de Cultuurmonitor Zeeland. Hiervoor werd samengewerkt met onderzoekers van Het PON | Telos en Pyrrhula Research Consultants. Daarnaast is er medewerking verleend door HZ Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving. Het is de bedoeling dat na deze nulmeting een meerjarige monitor volgt die de culturele sector in Zeeland in beeld brengt. De belangrijkste bevindingen van de nulmeting zijn – evenals in vergelijkbare monitors voor Brabant en Gelderland - verdeeld over cultureel kapitaal, sociaal kapitaal en economisch kapitaal.

<https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/cultuurmonitor-zeeland/>

Regionale cultuurmonitor

In samenwerking met Atlas Research presenteerden we op 15 september in het Parktheater Eindhoven de Regionale Cultuurmonitor.

Met deze monitor worden ruim 70 indicatoren over het culturele aanbod, participatie en geldstromen in elk van de 12 provincies ontsloten. Hiervoor is gebruik gemaakt van landelijke verzamelde gegevens van (onder meer) het CBS en brancheorganisaties met als meetjaar 2019 omdat voor dat jaar zoveel mogelijk vergelijkbare data beschikbaar waren.

De Regionale Cultuurmonitor werd uitgebracht als digitale publicatie waarin voor elke provincie een afzonderlijk hoofdstuk is opgenomen. We hebben de concept-analyses voor feedback voorgelegd aan experts uit de betreffende regio's. Ook zijn er overkoepelende analyses gemaakt voor de domeinen Beeldende kunst, Cultuureducatie, Erfgoed, Film, Letteren en Podiumkunsten. De onderliggende data zijn opgenomen in [de database van de landelijke Cultuurmonitor](#) waarbij deze zowel in absolute zin als relatief (per inwoner) raadpleegbaar zijn. Voor het eerst is hiermee in één dashboard een veelheid aan overkoepelende cultuurdata op provinciaal en landelijk niveau beschikbaar gekomen.

De Regionale Cultuurmonitor werd gerealiseerd met bijdragen van het Prins Bernhard Cultuurfonds en Fonds 21.

Derde editie Waarde van cultuur in Brabant

De derde editie van de monitor Waarde van cultuur 2022 deelt nieuwe inzichten over de Brabantse cultuursector. Juist sinds de coronacrisis vanaf 2020, is het belangrijk om op basis van feiten en cijfers de sector te beschouwen en te duiden. In een verdiepend hoofdstuk maken we inzichtelijk hoe de cultuursector zelf de coronacrisis ervaart en doorstaat.

De eerste twee edities verschenen in [2018](#) en [2020](#). In 2021 verscheen daarnaast een [extra editie](#) die geheel in het teken stond van de gevolgen van de coronacrisis voor de Brabantse cultuursector. In deze derde editie wordt gekeken naar hoe de cultuursector er in 2020 en 2021 voor staat in vergelijking met eerdere jaren, hoe Brabanders cultuur beleven in het najaar van 2021 en we kijken naar de situatie van makers en instellingen in het voorjaar van 2022.

Eerste editie Cultuurmonitor Gelderland

<https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/cultuurmonitor-gelderland-2022/>

Ook voor de provincie Gelderland werkten we dit jaar aan de ontwikkeling van een cultuurmonitor die is opgeleverd op 1 december 2022. Evenals voor Zeeland en Brabant werkten we in dit kader samen met Het PON/Telos en Pyrrhula Onderzoek Consultants,

De monitor brengt voor Gelderland feiten en cijfers op het gebied van cultuur in kaart en is daarmee een rijke bron aan informatie voor beleidsmakers en professionals in de cultuursector.

Impact corona op de leden van de NAPK

In opdracht van de Nederlandse Associatie Podiumkunsten (NAPK) deden we vervolgonderzoek naar de impact van corona op de bij deze branchevereniging aangesloten gezelschappen. Het onderzoek is uitgevoerd in 2022 en werd op 6 februari 2023 gepubliceerd:

<https://www.boekman.nl/verdieping/publicaties/impact-coronacrisis-op-leden-van-de-napk-2019-2021/>

Vervolgonderzoek Cultuur en corona

In 2022 hebben we samen met SiRM en ABF research gewerkt aan het vervolg op het onderzoek "[Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund](#)" dat in 2021 was verschenen en dat betrekking had op de impact van corona in 2020.

In het vervolgonderzoek worden volgens dezelfde methodiek in het eerste rapport ook voor 2021 de effecten van de corona-maatregelen op omzet, inkomsten en werkgelegenheid in beeld gebracht. Nieuw is dat voor dit onderzoek – met medewerking van Museumvereniging en de VSCD - de musea en theaters konden worden meegenomen. Daarnaast wordt in de tweede editie extra aandacht besteed aan de culturele arbeidsmarkt, in het bijzonder de positie van ZZP'ers.

Helaas heeft door langdurige ziekte van één van de betrokken onderzoekers het onderzoek vertraging opgelopen. Bovendien is de analyse van het binnengekomen datamateriaal bijzonder arbeidsintensief gebleken. Een en ander heeft er toegeleid dat het onderzoek pas in 2023 kan worden afgerond en naar verwachting in maart zal worden opgeleverd.

Overige samenwerkingsprojecten

Landelijk Netwerk Onderzoekers Cultuurbeleid

De Boekmanstichting coördineert het Landelijke Netwerk van Onderzoekers Cultuurbeleid dat geregeld bijeenkomt voor kennisuitwisseling en discussie over onderzoek naar cultuurbeleid en de positie hiervan in het hoger onderwijs.

Er vonden digitale bijeenkomsten plaats op 1 februari en 27 september 2022. Tevens was een aantal leden van het Netwerk als lid van de redactieraad of als spreker betrokken bij de conferentie 'De waarde van cultuur na corona'.

Conferentie 'De waarde van cultuur na corona' (30 juni 2022)

Hoe wordt – twee jaar na de uitbraak van de coronapandemie – de waarde van cultuur gedefinieerd en onderzocht? Deze vraag stond centraal op de conferentie 'De waarde van cultuur na corona' die de Boekmanstichting en de Universiteit Utrecht op 30 juni 2022 organiseerden in het Utrechtse Academiegebouw. Het initiatief voor het congres is geboren in het hierboven genoemde Netwerk van Onderzoekers.

Voor de invulling van het programma is gewerkt met een redactieraad die als volgt was samengesteld:

- Pauwke Berkers (Erasmus Universiteit)
- Helleke van den Braber (Radboud Universiteit / Universiteit Utrecht)
- Jan Jaap Knol (Boekmanstichting), voorzitter
- Toine Minnaert (Universiteit Utrecht)
- Siela Ardjosemito-Jethoe (Diversity and Inclusion Officer Hogeschool der Kunsten Den Haag)
- Lonneke Regter (directeur Fonds Sluyterman van Loo)
- Rento Zoutman (directeur Rotterdamse Raad Kunst en Cultuur)

De productieleiding was in handen van Gyonne Goedhoop.

Met de conferentie wilden de initiatienemers bijdragen aan de verbinding tussen de werelden van wetenschap en cultuurbeleid. De conferentie werd geopend door staatssecretaris Gunay Uslu (Cultuur en Media). Na haar sprak Marcel Levi, voorzitter van NWO. Gezamenlijk reikten ze daarna de 5^e NWO Boekman dissertatieprijs uit aan Yosha Wijngaarden die aan de Erasmus

Universiteit is gepromoveerd op de dissertatie 'Spaces of co-working: situating innovation in the creative industries'.

Eleanora Belfiore (Universiteit Aberdeen) verzorgde vervolgens een keynote over de waarde van cultuur na corona. In de middag vonden negen presentaties plaats waarin aan de hand van recent onderzoek het thema van de conferentie verder werd bevraagd. De selectie van presentaties was gebaseerd op een al in 2021 uitgeschreven 'call for papers'. Elke presentatie werd door een co-referent van een reflectie voorzien,

De diverse inleidingen en presentaties op deze dag zijn gebundeld in een digitale bundel die in december 2022 verscheen. Met 517 downloads bleek dit de meest opgehaalde publicatie op onze website in 2022.

Een aantal artikelen is ook opgenomen in Boekman 132 (september 2022) dat als thema had 'Cultuur en de coronapandemie'.

Platform Cultuurstatistici

Op 13 april kwam het door de Boekmanstichting gecoördineerde Platform Cultuurstatistici bijeen. In dit platform zijn onderzoekers, beleidsmedewerkers en adviseurs uit verschillende delen van de culturele en creatieve sector verzameld om inzichten te delen bij het verzamelen en onderzoeken van data.

5^e Boekmandissertatieprijs

In 2022 is de 5^e NWO Boekmandissertatieprijs uitgereikt. De prijs wordt financieel mogelijk gemaakt door NWO. De jury hiervoor bestond uit:

- Olav Velthuis (voorzitter), hoogleraar cultuursociologie en economische sociologie aan de Universiteit van Amsterdam;
- Helleke van den Braber, hoogleraar Mecenaatstudies aan de Universiteit Utrecht en universitair docent en opleidingscoördinator bij de masteropleiding 'Kunstbeleid en Kunstbedrijf' aan de Radboud Universiteit;
- Xandra Schutte, hoofdredacteur van De Groene Amsterdammer;
- Jan Baetens, professor Culturele Studies binnen de afdeling Literatuurwetenschap aan de KU Leuven;
- Araf Ahmadali, directeur Kunst en Cultuur bij de Gemeente Amsterdam.

In het voorjaar van 2022 hebben tien eerder geselecteerde genomineerden een korte video gemaakt waarmee we hun werk konden voorstellen aan een breder publiek. Door de jury is de selectie van tien teruggebracht tot drie waarna op 30 juni 2022 de uiteindelijke winnaar bekend kon worden gemaakt. Winnares Yosha Wijngaarden ontving een prijzengeld van € 10.000 en zal bovendien gastredacteur worden bij een editie van het tijdschrift Boekman dat gewijd is aan het thema van haar proefschrift, broedplaatsen.

4.3 Ambitie 3: Veelstemmige meningsvorming

In 2022 heeft de Boekmanstichting met haar activiteiten en publicaties wederom bijgedragen aan de reflectie en meningsvorming over ontwikkelingen in de culturele en creatieve sector. We gaan hierbij uit van een breed cultuurbegrip en werken aan een betere representatie van invalshoeken. Daarbij zien we voor ons als kenniscentrum ook een rol zowel institutionele als informele of minder geziene delen van de culturele praktijk in beeld te brengen en met elkaar te verbinden. We betrekken daarbij de actuele en veranderende maatschappelijke context, ook in het licht van onze doelstellingen met de Codes Diversiteit en Inclusie en Fair Practice.

Tijdschrift Boekman & Boekman Extra

Tijdschrift *Boekman* heeft ook in 2022 edities uitgebracht met actuele thema's als *lokaal cultuurbeleid* (130, naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen), *kunstenaar en macht* (131, onder meer over grensoverschrijdend gedrag), *cultuur en de corona pandemie* (132), en *onderzoek en data* (133).

In de vormgeving zijn we in 2022 blijven werken met illustratoren die in hun ontwerp (kritisch) reflecteren op het thema van *Boekman*. Meerstemmigheid en representatie zijn belangrijke criteria bij de selectie van auteurs. Een toelichting op de inhoud van de diverse uitgaven is te vinden in de bijlagen. Gedurende het jaar kwam de Adviesraad voor het tijdschrift tweemaal bijeen. De samenstelling hiervan is in het najaar verbreed.

Vanaf Boekman 132 is het voor particulieren (35 euro) en studenten (20 euro) ook mogelijk om een abonnement op alleen een digitale versie van Boekman te nemen. Voor instellingen is dat niet mogelijk. Het aantal abonnees van Boekman groeide licht van 820 (ultimo 2021) naar 827 (ultimo 2022).

Podcast Agendapunt

Als schakel tussen cultuurbeleid en praktijk zoekt de Boekmanstichting naar manieren om haar koppelfunctie te vervullen. In 2022 zijn we gestart met de voorbereiding van de podcast Agendapunt die vanaf februari 2023 als reeks van start is gegaan: <https://www.boekman.nl/podcast/>.

In elke aflevering vragen we een denker, doener, maker, organizer of onderzoeker om een punt in te brengen. Zo krijgen we oog voor thema's die te weinig op de agenda staan in het gesprek over cultuurbeleid – of juist wat vaker terug moeten komen. Met de podcast willen we – naast onderzoek, presentaties en tijdschrift Boekman - dichterbij actuele ontwikkelingen in het creatieve veld te zitten.

Theater na de Dam

In het kader van Theater Na de Dam verzorgde De Nationale Opera op 4 mei 2022 een herneming van de ontroerende voorstelling over het leven en werk van Emanuel Boekman, gemaakt en gespeeld door Harpert Michielsen (<https://www.harpertmichielsen.nl/theater-na-de-dam-boekman>). De voorstelling werd bijgewoond door de beide kleindochters van Emanuel Boekman die hiervoor waren overgekomen uit Amerika. De familie bracht een dag later een bezoek aan de Boekmanstichting. Als Stichting houden we de nagedachtenis van onze naamgever in ere. Ons 60-jarig jubileum zullen we in 2023 vieren op dinsdag 6 juni, de datum van zijn promotie. Vermeldenswaard is ook de schenking die we dit jaar kregen van een originele portrettekening van Emanuel Boekman geschonken, gemaakt door Georg van Raemsdonck.

Parallele werelden

In 2022 gingen we een samenwerking aan met [The Niteshop](#) uit Rotterdam. Met hen en onder meer de [Embassy of Inclusive Society](#), [Het Nieuwe Instituut](#) en Gemeente Rotterdam, onderzochten we in enkele workshops de samenkomst van verschillende leef- en kenniswerelden aan de hand van een ontwerpend onderzoek naar parallele werelden en tussenruimtes. Hierin werd de vraag verkend hoe de stad eruit ziet als de kennis en kunde van migrantengemeenschappen het vertrekpunt zijn in het vormgeven van het publieke domein. In vervolg op de workshop organiseerden we samen met de genoemde partijen tijdens de [Dutch Design Week](#) op 25 oktober 2022 een symposium in Eindhoven.

Symposium KNAW

Op 14 oktober verzorgde Jan Jaap Knol in het Trippenhuis te Amsterdam een inleiding ('Geene zaak van regering?' Over cultuur, beleid en overheid ') op het KNAW-symposium Johan Rudolf Thorbecke 1872-2022 Erfenis en actualiteit.

Column Cultuurkrant LKCA

Vanaf 2022 draagt Jan Jaap Knol elk kwartaal met een column bij aan de Cultuurkrant van het LKCA. Hierin staat hij stil bij actuele ontwikkelingen in het cultuurbeleid, toegespitst op het werkveld van cultuurparticipatie en -educatie. In 2022 waren de columns gewijd aan de positie van de zpp'er, de stedelijke regio's en zin (en onzin) rond het meten van impact.

4.4 Ambitie 4: Een actuele informatie- en documentatiebank

De kennisbank van de Boekmanstichting heeft in 2022 de collectie kunnen uitbreiden met een fors aantal publicaties over ontwikkelingen in het culturele veld. In totaal zijn er 1.830 titels toegevoegd aan de digitale catalogus (ter vergelijking de getallen voor 2021 (2.017 nieuwe titels) en 2020 (1.738)). In totaal omvat de kennisbank nu 87.715 titels.

Veel nieuwe publicaties hebben betrekking op kernthema's van de Boekmanstichting: corona (328), duurzaamheid (165), inclusie (186) en de arbeidsmarkt (115). Net als in 2021 bleef digitalisering (125) belangrijk in 2022.

Waar de digitale collectie blijft groeien, is onze fysieke boekencollectie inmiddels verouderd en statisch geworden. Al sinds 2014 schaffen we nauwelijks nieuwe titels meer aan, mede in het licht van het sterk gestegen aanbod van digitale publicaties en het zeer sterk geslonken aantal uitleningen van fysieke exemplaren.

In het kader van de herinrichting streven we ernaar om de huidige studiezaal die primair dienst doet als bibliotheek, intensiever te gaan benutten als multifunctionele ruimte die in de toekomst zowel als werkplek en vergaderzaal maar ook als presentatie- en ontvangstruimte kan worden benut. De ruimte voor fysieke opstelling van boeken wordt in dat kader verkleind. Een deel van de boeken wordt elders in het pand geplaatst maar ook zijn we met advies van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en Cultural Motion gestart met een ontzamelproces waarbij de boekencollectie tegen het licht wordt gehouden. Dit proces zal in 2023 leiden tot een aangescherpt profiel voor de fysieke collectie, een nieuwe afgeslankte open opstelling en een nieuw acquisitiebeleid voor fysieke titels.

Tot maart 2022 hielden we op ons coronaplatform de actuele ontwikkelingen bij rond de coronamaatregelen en de impact ervan op de culturele sector. Deze nieuwslijn is stopgezet toen de laatste beperkingen voor de culturele sector opgeheven werden.

In 2022 zette de Boekmanstichting de reeks verkenningen voort die worden uitgegeven als Boekman Extra. Hierin wordt steeds een actueel thema onder de loep genomen vanuit publicaties uit de Kennisbank. In 2022 verschenen verkenningen over:

- de stedelijke culturele basisinfrastructuur
- corona en de cultuursector
- ongewenst gedrag in de cultuursector
- de Fair Practice Code

Een toelichting op de inhoud van deze verkenningen is te vinden in bijlage 3. met het overzicht van Boekman en Boekman Extra.

Daarnaast leverde de kennisbank bijdragen aan de maandelijkse nieuwsbrief van de Boekmanstichting en diverse onderzoeken, waaronder het verzorgen van literatuurlijsten bij de domeinen en thema's van de Cultuurmonitor.

4.5 Thema 1: Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

Diversiteit en inclusie is één van de kernthema's van de Boekmanstichting. In 2022 hebben we daar het woord 'gelijkwaardigheid' aan toegevoegd naar analogie van het Engelse Diversity, Equity and

Inclusion. Deze uitbreiding hebben we beargumenteerd in de vernieuwde themarapportage van de Cultuurmonitor: “de term **diversiteit** wordt gebruikt om aan te geven dat mensen op een reeks van zichtbare en onzichtbare kenmerken feitelijk van elkaar verschillen – denk bijvoorbeeld aan (culturele) achtergrond, beperking(en), gezondheid, gender, seksualiteit, religie, sociaaleconomische positie, opleidingsniveau, politieke voorkeur of leeftijd. **Gelijkwaardigheid** (*equity*) gaat over gelijke behandeling afgestemd op al deze diverse persoonlijke kenmerken – gelijkheid (*equality*) betekent namelijk nog niet dat iedereen gelijke en eerlijke kansen krijgt. Denk bijvoorbeeld aan de loonkloof tussen , of aan op de arbeidsmarkt onafhankelijk van iemands achtergrond. Gelijkwaardigheid is daarmee een voorwaarde voor **inclusie**, wat verwijst naar de manier waarop wordt omgegaan met die feitelijke verschillen en overeenkomsten tussen mensen. In een inclusieve omgeving is toegankelijkheid (zowel fysiek, inhoudelijk als digitaal) voor iedereen gewaarborgd en voelen alle mensen zich welkom, veilig en gerespecteerd.”

In de vernieuwde themarapportage gaan we in op de complexiteit van het meten van diversiteit en inclusie, maar ook op onderliggende problemen zoals discriminatie, (institutioneel) racisme, onbewuste vooroordelen (of *bias*), grensoverschrijdend gedrag, kansenongelijkheid en andere vormen van uitsluiting en ongelijkheid. In het bijzonder gaan we ook in op de belangrijke rol die taal speelt bij het benoemen van problemen maar ook bij het herproduceren van uitsluiting. Om die reden hebben we dit jaar stappen gezet om als organisatie ons eigen taalgebruik tegen het licht te houden en meer inclusief te maken.

Met Bernice Fuller van Just B Agency zijn we in 2022 een traject gestart om diversiteit en inclusiviteit tot integraal uitgangspunt te maken voor onze organisatie. Om de vereiste openheid en veiligheid te creëren hebben we dit traject na een eerste plenaire sessie opgesplitst in kleinere groepen waarbinnen het gesprek over de thematiek is voortgezet.

4.6 Thema 2: Culturele beroepspraktijk

Het krijgen van beter inzicht in de positie van werkenden in de culturele en creatieve sector blijft een belangrijk punt van aandacht, zowel voor ons als Boekmanstichting als bij andere partijen in de sector. Het versterken van de positie van deze culturele professionals is de komende jaren ook een van de speerpunten in het beleid van staatsecretaris Gunay Uslu. In 2022 is dan ook op verschillende manieren voortgebouwd op de aandacht die in 2021 al werd besteed aan de beroepspraktijk binnen de culturele en creatieve sector. Dat we daarin niet de enige zijn werd ook duidelijk bij meerdere bijdragen die op dit thema inspeelden tijdens het reeds vaker genoemde congres [De waarde van cultuur na corona](#).

In ons eigen onderzoek ontwikkelen we in 2022 vanuit verschillende perspectieven kennis op dit onderwerp. Zo werd een evaluerend onderzoek uitgevoerd voor het programma [Theater Inclusief](#), het al eerder genoemde programma waarin 19 podia en gezelschappen samenwerken om hun aanbod inclusiever te maken. Hierin werd onder andere bekeken wat de samenstelling van het personeel is en hoe deze zich ontwikkeld heeft.

Ook werkten we aan de update van de [themapagina Beroepspraktijk](#) van de Cultuurmonitor. Deze werd op 27 januari 2023 online gezet. Tegelijkertijd werd ook gewerkt aan de update van *Ongelijk getroffen, ongelijk gesteund*, het rapport over effecten van corona op een deel van de cultuursector dat in 2021 werd gepubliceerd. Deze update, in samenwerking SiRM en ABF Research verschijnt in het voorjaar van 2023.

In de regionale monitoringsprojecten waarbij de Boekmanstichting betrokken was, werd ook aandacht besteed aan beschikbare gegevens en de wensen voor aanvullende inzichten rondom culturele werkgelegenheid in de betreffende provincies. Het gaat hierbij om projecten in [Noord-Brabant](#), [Gelderland](#), [Zeeland](#), in samenwerking met het PON | Telos en Henk Vinken van Pyrrhula Research Consultants. In Fryslân wordt ook een nulmeting voor een Cultuurmonitor uitgevoerd, bij het inventariseren van welke informatiebehoefte – dat onder andere gebeurde bij een presentatie van de Regionale Cultuurmonitor die we in Leeuwarden gaven op 6 oktober – leeft binnen het Friese culturele veld, komt onder andere naar voren dat er veel vragen bestaan over de culturele beroepspraktijk in de provincie.

Ook op andere vlakken inventariseren we wensen en kansen om de kennisbasis op het gebied van de culturele beroepspraktijk te versterken:

Met vertegenwoordigers van Platform ACCT, de Creatieve Coalitie en Cultuur + Ondernemen zijn gesprekken gevoerd om tot betere afstemming te komen over gegevens rondom de culturele arbeidsmarkt. Daarbij gaat het zowel om afstemming in gebruik van definities en bestaande gegevens, als om de manier waarop nieuwe gegevens uit de sector worden opgehaald. De Boekmanstichting zorgt er voor dat deze gesprekken zich in 2023 vertalen in een plan van aanpak om deze afstemming ook concreet te realiseren.

Rogier Brom is daarnaast vanuit de Boekmanstichting betrokken bij een evaluerend onderzoek naar het werktuig permanente professionele ontwikkeling (PPO), in opdracht van Platform ACCT. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Amsterdam. Het doel daarbij is beter zicht te krijgen op in welke mate de groep is die gebruik maakt van het werktuig representatief is voor de sector als geheel, en hoe effectief het werktuig is.

Verder hebben we in 2022 in publicaties aandacht besteed aan dit thema. In [Boekman #131](#) belichten auteurs verschillende kanten van de machtstructuren die binnen de sector een risico vormen voor goede arbeidsomstandigheden. Dit thema komt ook terug in [Boekman Extra #35](#) over ongewenst gedrag in de cultuursector. [Boekman Extra #32](#) belicht het belang van leernetwerken in de sector en [Boekman Extra #33](#) toont hoe kunstenaars die als vluchteling Nederland binnen komen maar weinig mogelijkheden krijgen om hier aan het werk te gaan. In [Boekman Extra #37](#) wordt bovendien de huidige stand van zaken rondom de Fair Practice Code toegelicht.

4.7 Thema 3: Duurzaamheid

Vele klimaatrapporten, rapporten en nieuwsberichten lieten in 2022 zien dat de noodzaak om te verduurzamen onverminderd hoog is. De opgave – een CO₂-reductie van 49 procent in 2030 en 95 procent in 2050 – is dusdanig groot dat deze collectieve verduurzaming vereist – ook van de cultuursector. In 2022 nam het momentum hiervoor bovendien toe door de hoge energieprijzen en door toenemende aandacht voor duurzaamheid binnen het cultuurbeleid. Zo kondigde de Raad voor Cultuur een advies over dit thema aan, maakte staatssecretaris Uslu middelen vrij voor het verduurzamen van monumenten en musea, en gaat binnen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een nieuw team met dit thema aan de slag.

Voor de Boekmanstichting is 'duurzaamheid' één van de drie kernthema's in de periode 2021-2024, waarbij we de cultuursector op het gebied van verduurzaming proberen te ondersteunen, te informeren en te inspireren. Dat doen we in onze doorlopende activiteiten – zo wijdde [tijdschrift Boekman](#) een artikel aan het meten van duurzaamheid, en werden aan de [Kennisbank](#) bijna 150 nieuwe titels over dit thema toegevoegd – en door middel van afzonderlijke publicaties en activiteiten.

Belangrijk in 2022 was daarbij de publicatie van [het eerste deel van nieuw onderzoek](#) naar duurzaamheid in de cultuursector. In samenwerking met Bureau 8080 en een diverse begeleidingscommissie werd hiervoor een enquête gedeeld onder ruim 200 culturele organisaties. De resultaten geven onder andere inzicht in hoe deze organisaties aan verduurzaming werken, welke knelpunten ze hierbij ervaren, en hoe dit veranderd is ten opzichte van eerder onderzoek uit 2019. Aan het einde van het jaar werden de resultaten van dit onderzoek tevens verwerkt in de vernieuwde themapagina [Duurzaamheid](#) in de Cultuurmonitor. Het tweede – meer kwalitatieve deel – van dit onderzoek verschijnt begin 2023.

De onderzoekspublicatie zelf werd op 27 oktober gepresenteerd tijdens de jaarlijkse [State of Sustainability](#), dit keer als onderdeel van het Warming Up Festival. Na een introductie door Fossil Free Culture en de presentatie van de onderzoeksresultaten gingen de aanwezige beleidsmakers, kunstenaars en vertegenwoordigers van brancheverenigingen en culturele organisaties samen het gesprek aan om te komen tot concrete maatregelen die tot een duurzamere culturele sector kunnen leiden. Het evenement werd 's avonds afgesloten met een [prikkelende lezing](#) door kunstenaar Jonas Staal.

Een mondiale crisis als de klimaatcrisis vraagt echter ook om internationale samenwerking. In februari publiceerden we daarom de internationale essaybundel [Towards sustainable arts](#), waarin auteurs uit België, Duitsland, Finland, Nederland, Schotland, Spanje en Tsjechië laten zien hoe cultuur en duurzaamheid elkaar in hun land versterken. Ook droegen we vanuit de Boekmanstichting een hoofdstuk bij aan het [Jahrbuchs für Kulturpolitik 2021/2022](#), van onze Duitse collega's van het Kulturpolitische Gesellschaft, met daarin een pleidooi voor verdere internationale kennisdeling op het gebied van cultuur en duurzaamheid.

Met een interne werkgroep werkten we ook in 2022 aan verdere verduurzaming van onze bedrijfsvoering. Daarnaast krijgt duurzaamheid de benodigde aandacht bij de renovatie en herinrichting van het pand.

5. Zaken die invloed kunnen gaan hebben op de continuïteit of positie van de Boekmanstichting

De afgelopen jaren hebben ook voor de Boekmanstichting sterk in het teken gestaan van de coronacrisis. Zoals eerder toegelicht in het bestuursverslag voor 2021 en het opgestelde Addendum op ons activiteitenplan hebben de beperkingen ons werk minder beïnvloed dan dat bij publieksgerichte organisaties als theaters en musea het geval was. Nu de beperkingen zijn opgeheven, geldt dat thuis werken meer vanzelfsprekend is geworden en digitale vergadertools nog steeds veel worden benut. In 2022 konden we gelukkig weer grotere fysieke events organiseren zoals de conferentie 'De waarde van cultuur na corona', de presentatie van de Regionale Cultuurmonitor, een interactieve middag naar aanleiding van het nieuwe onderzoek naar duurzaamheid in de culturele sector en het symposium 'Parallele werelden'.

6. Het bestuur en de Raad van Toezicht

6.1 Samenstelling bestuur

De samenstelling van bestuur en directie was vanaf 1 januari tot en met 31 december 2022 als volgt:

Directeur-bestuurder

Jan Jaap Knol (1 fte)

6.2 Vergaderingen Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vergaderde op 17 maart, 24 juni, 30 september en 16 december. Naast geregeld terugkerende onderwerpen als jaarstukken, begroting, organisatie en voortgangsrapportages besteedde de Raad van Toezicht dit jaar aandacht aan de herinrichting en inhoudelijke onderwerpen zoals de Cultuurmonitor. Ook werd samen met het MT van de Boekmanstichting uitgebreid stilgestaan bij de strategieontwikkeling, mede in het licht van het op te stellen activiteitenplan voor 2025-2028.

6.3 Samenstelling Raad van Toezicht

De samenstelling van de Raad van Toezicht was per 31 december 2022 als volgt:

- Coen Teulings, voorzitter, derde en laatste termijn, aflopend per 1 november 2024;
- Jeroen Bartelse, tweede termijn, aflopend per 1 december 2025, eenmaal herbenoembaar;
- Nathalie van Berkel, eerste termijn, aflopend per 1 juni 2025, eenmaal herbenoembaar;
- Karin van Gilst, derde en laatste termijn, aflopend per 1 januari 2024;
- Hagar Heijmans, derde en laatste, aflopend per 1 juli 2024;
- Mirko Schäfer, eerste termijn, aflopend per 1 april 2025, eenmaal herbenoembaar.

Conform de satutenwijziging van 2021 worden nieuwe leden van de Raad van Toezicht voortaan benoemd voor maximaal twee periodes van vier jaar, dit conform de Code Cultural Governance die uitgaat van (maximaal) twee termijnen van vier jaar.

6.4 Overzicht (hoofd- en neven)functies leden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder (per 31 december 2022)

RAAD VAN TOEZICHT

Coen Teulings (voorzitter):

- Universiteitshoogleraar Universiteit Utrecht
- Bestuurslid AECA (American European Community Association)
- Lid Commissie Kapitaalmarkt AFM

- Bestuurslid Stichting Vrienden van het Nexus Instituut
- Lid Board of Associate Editors Economist
- Lid van de adviesraad 'Office for Budget Responsibility' (OBR)

Jeroen Bartelse:

- Algemeen directeur Tivoli Vredenburg
- Voorzitter Kunsten '92
- Lid Taskforce culturele en creatieve sector
- Lid Comité Utrecht 900 jaar

Nathalie van Berkel:

- Lid Raad van Bestuur UWW
- Lid Raad van Toezicht Stichting Aloysius

Karin van Gilst:

- Bestuurder, toezichthouder en adviseur in media en cultuur
- Voorzitter Raad van Toezicht Rialto
- Lid Raad van Toezicht Museum Het Rembrandthuis
- Mentor Stichting IMC Weekendschool

Hagar Heijmans:

- Partner McKinsey & Company
- Lid bestuur Stichting Geestdrift (theatermaker)
- lid van de Maatschappelijke klankbordgroep Onderzoek naar bestuurlijk Amsterdam 1930-1950

Mirko Schäfer:

- Universitair hoofddocent, Department for Information & Computing Sciences, Faculty of Science Lead for Utrecht Data School, Utrecht University
- Visiting Professor at Helsinki Institute for Social Sciences & Humanities, University of Helsinki
- Ambassadeur Data and Knowledge Hub Healthy Urban Living Province Utrecht
- Lid coördinatieteam ion team research area Governing the Digital Society
- Lid programma comité Centre for Digital Humanities at Utrecht University
- Lid Editorial Board Digital Culture & Society
- Lid Editorial adviesraad Computer Supported Cooperative Work (CSCW)
- Lid Adviesraad Master Multimedia & Authorship, University Halle-Wittenberg

DIRECTEUR-BESTUURDER

Jan Jaap Knol

- Directeur-bestuurder Boekmanstichting
- Lid bestuur AdamNet, netwerk van Amsterdamse bibliotheken en erfgoedinstellingen
- Lid Raad van Toezicht Theater de Kom Nieuwegein
- Lid adviesraad Instituut voor de Nederlandse Taal Leiden
- Lid bestuur Stichting De Nieuwe KHL

7. Toepassing van de Governance Code Cultuur en de Code Diversiteit en de uitvoering van de Wet normering topinkomens

De Boekmanstichting onderschrijft de Fair Practice Code, de Code Governance Cultuur en de vernieuwde Code Diversiteit en Inclusie.

De Boekmanstichting biedt de medewerkers solide arbeidsvoorwaarden, met inbegrip van een goede pensioenvoorziening en verzekering tegen arbeidsongeschiktheid. Een vast contract is na een eerste jaarcontract in de regel de norm. We werken niet met schijnconstructies. Bij freelance opdrachten voor schrijvers en fotografen werken we met marktconforme tarieven. De functie van externe vertrouwenspersoon is belegd bij GIMD, onderdeel van onze ARBO-dienst, Zorg van de Zaak.

Bij de inrichting van bestuur en toezicht handelt de Boekmanstichting conform de Governance Code Cultuur. Bij de werving van nieuwe leden voor de Raad van Toezicht wordt gewerkt met een profielschets en publieke bekendmaking van vacatures. In 2022 hebben zich geen vacatures voorgedaan. Jeroen Bartelse is benoemd voor een tweede termijn (ingaaende op 1 december 2022).

De Raad van Toezicht bewaakt in de relatie tot de bestuurder de balans tussen toezicht houden en meedenken met in acht name van de juiste mate van distantie.

We zijn toegewijd om diversiteit en inclusie kritisch aan de orde te stellen binnen onze eigen organisatie, activiteiten en onderzoek en steeds te werken aan verbetering op dit vlak, onder meer door bewust stil te staan bij representativiteit maar ook bij inclusief taalgebruik.

Maxime van Haeren neemt daarnaast deel aan de klakbordgroep voor de ontwikkeling van de scan Diversiteit en Inclusie; Jan Jaap Knol maakt deel uit van de landelijke adviesgroep voor het programma rond de Code Diversiteit en Inclusie dat is ondergebracht bij het LKCA.

Wet Normering Topinkomens 2021

Naam	J.J.K. Knol
Functie	Directie
Aanvang en einde functieervulling in 2021	01.01 – 31.12
Omvang dienstverband	1
Dienstbetrekking	Nee
Beloning inclusief belastbare onkostenvergoeding	€ 111.525
Pensioenbijdrage	€ 19.945
Totaal bezoldiging	€ 131.470
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 216.000

Het verrichte werk door de Raad van Toezicht-leden is – behoudens reiskostenvergoeding – onbezoldigd.

8. Educatieve activiteiten

De Boekmanstichting heeft geen taak op het gebied van educatie voor scholen. Wel verzorgen medewerkers van de Boekmanstichting regelmatig gastcolleges.

- Jan Jaap Knol heeft deelgenomen aan een samenwerkingsproject van de Boekmanstichting met De Nationale Opera en diverse universitaire opleidingen op het gebied van cultuurbeleid (Universiteit van Amsterdam, Universiteit Maastricht, Universiteit Utrecht, Radboud Universiteit, Rijksuniversiteit Groningen en Erasmus Universiteit). Dit project maakte deel uit van het Opera Forward Festival en was gericht op het nadenken over de toekomst van muziektheater. De deelnemende studenten waren meerdere keren te gast bij de Boekmanstichting en bezochten voorstellingen van het festival.
- Bjorn Schrijen heeft een gastcollege met rondleiding gegeven aan studenten van de Radboud Universiteit in het kader van de cursus 'Cultuur en politiek'.
- Rogier Brom en Bjorn Schrijen hebben op 13 oktober een gastcollege gegeven aan de Universiteit Utrecht, in het kader van de cursus Republic of Letters.
- Voor de cursus Wetenschap en Samenleving van de Radboud Universiteit heeft Bjorn Schrijen op 5 december met enkele studenten gesproken over het werk bij de Boekmanstichting.

9. Ondernemerschap, eigen inkomsten en strategie bij tegenvallende inkomsten

9.1 Ondernemerschap en eigen inkomsten

In 2022 bestond 13,6 % procent van de totale baten van de Boekmanstichting uit eigen inkomsten. We werkten aan onderzoeken in opdracht voor Theater Inclusief, NAPK en de provincies Zeeland en Gelderland. Voor de Regionale Cultuurmonitor ontvingen we bijdragen van Fonds 21 en het Prins Bernhard Cultuurfonds. We ontvingen incidentele subsidies van het ministerie van OCW het vervolg op het coronaonderzoek en de conferentie 'De waarde van cultuur'.

9.2. Strategie bij tegenvallende inkomsten

In 2021 is de stelselwijziging voor het groot onderhoud doorgevoerd. De Boekmanstichting heeft, ook dankzij een positief exploitatieresultaat in de afgelopen twee jaren, een toereikend eigen vermogen om calamiteiten en tegenvallende inkomsten op te vangen. Conform de toegelichte lijn in het bestuursverslag streven we ernaar het eigen vermogen op peil te houden.

10. Activiteiten van internationaal belang

In maart 2022 was Jan Jaap Knol moderator van het tweedaagse symposium 'Inclusion dismantled' georganiseerd door de Universiteit van Antwerpen.

Op 20 juni verzorgde Jan Jaap Knol een presentatie op het congres 'Digitalisering: geen weg meer terug?', eveneens een initiatief van de Universiteit van Antwerpen.

Rogier Brom nam op 30 juni en 1 juli deel aan de General Assembly van het European Compendium for Cultural Policies in Boekarest.

Bijlage 1: Verantwoording lijst publicaties 2022

Publicaties medewerkers 2022

Rogier Brom

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [beroepspraktijk](#) en [beeldende kunst](#).
[Cultuur in data: cultuurmonitor Gelderland 2022](#). Arnhem: Provincie Gelderland, Cultuur Oost (samen met Bo Broers, Sophie de Jong, Henk Vinken; Het Pon | Telos, Pyrrhula).
[Cultuurmonitor Zeeland: nulmeting](#). Amsterdam, Tilburg: Boekmanstichting, Het Pon | Telos, Pyrrhula (samen met Bo Broers, Britte van Dalen, Maartje Goedhart en Henk Vinken).
[Inzicht in inkomsten: een specifiek beeld van gevolgen van corona op Nederlandse kunstprofessional](#). Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Creatieve Coalitie).
'Pleidooi voor een sterke kennisbasis'. In: *Boekman* 133, 4-7.
[Waarde van cultuur 2022: de staat van de culturele sector in Noord-Brabant](#). Tilburg, Amsterdam: Kunstloc, Het PON | Telos, Pyrrhula en Boekmanstichting (samen met Fenna Bijster, Britte van Dalen, Ellen Dingemans, Sophie de Jong, Bianca Koomen en Jonna Kroeze (ond., samenst. en red.)).

Thomas van Gaalen

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [beeldende kunst](#).
[Kennisagenda culturele en creatieve sector 2022-2026: eerste fase verkenning](#). Op: www.boekman.nl (samen met Claartje Rasterhoff).

Maartje Goedhart

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [architectuur](#), [cultuur in de regio](#), [cultuurparticipatie](#) en [erfgoed](#).
[Cultuur in data: cultuurmonitor Gelderland 2022](#). Arnhem: Provincie Gelderland, Cultuur Oost (samen met Bo Broers, Rogier Brom, Sophie de Jong, Henk Vinken; Het Pon | Telos, Pyrrhula).
[Cultuurmonitor Zeeland: nulmeting](#). Amsterdam, Tilburg: Boekmanstichting, Het Pon | Telos, Pyrrhula (samen met Bo Broers, Rogier Brom, Britte van Dalen en Henk Vinken).
[Kennisagenda culturele en creatieve sector 2023-2026: eerste en tweede fase verkenning](#). Op: www.boekman.nl (samen met Claartje Rasterhoff).
'Verwacht: de Kennisagenda culturele en creatieve sector 2023-2026'. In: *Boekman* 133, 52-55 (samen met Claartje Rasterhoff).

Maxime van Haeren

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [design](#), [diversiteit en inclusie](#), [podiumkunsten](#) en [theater](#).
[De Lawei: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief](#).
[Internationaal Theater Amsterdam: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief](#).
[Onderzoek Theater Inclusief: eindanalyse](#) (samen met Shomara Roosblad).
[Schouwburg concertzaal Tilburg: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief](#).
[Spot Groningen: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief](#).

[Stadsschouwburg Utrecht: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Theater aan het Vrijthof: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Toneelgroep Oostpool: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Het Zuidelijk Toneel: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)

Op: www.boekman.nl.

Jan Jaap Knol

['Innovatielabs van start: een interview met Eva Roolker en Bart Ahsmann'](#). Op: www.boekman.nl, 31 mei.

['Nut, rendement, impact: is dát de kern van kunst?'](#). Op: www.lkca.nl, 13 december.

[Regionale Cultuurmonitor: editie 2022.](#) Amsterdam: Atlas Research, Boekmanstichting (samen met Nadine van den Berg, Nancy Blaker, Bjorn Schrijen, Joran Veldkamp en Sabine Zwart).

[Towards sustainable arts: European best practices and policies.](#) Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Janina Pigaht en Bjorn Schrijen).

['Veel kinderen groeien op in armoede: overheid, investeer in basale culturele voorzieningen'](#). Op: www.lkca.nl, 19 september.

['Voorwoord'](#). In: *De waarde van cultuur na corona: congresbundel*, 4-5 (samen met Helleke van den Braber en Toine Minnaert).

['Wissen generieren - Wissen delen'](#). In: *Jahrbuch für Kulturpolitik 2021/22: Thema: Kultur der Nachhaltigkeit*, 497-504 (samen met Janina Pigaht en Bjorn Schrijen).

['Zzp'ers, verenigt u'](#). Op: www.lkca.nl, 1 juni.

Jack van der Leden

[Corona en de cultuursector: adviezen en onderzoeken in context.](#) Boekman Extra Verkenning 34.

[De Fair Practice Code: stevig op de agenda, maar nog veel werk aan de winkel.](#) Boekman Extra Verkenning 37.

[Ongewenst gedrag in de cultuursector, hoe nu verder?](#) Boekman Extra Verkenning 35.

[Verkenning stedelijke culturele Basisinfrastructuur.](#) Boekman Extra Verkenning 30.

Op: www.boekman.nl.

André Nuchelmans

'Een nieuwe manier van verantwoorden: interview met Annet Zondervan, CBK Zuidoost, en Arend-Jan Weijsters, AGA LAB'. In: *Boekman* 133, 12-13.

Janina Pigaht

[Towards sustainable arts: European best practices and policies.](#) Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Jan Jaap Knol en Bjorn Schrijen).

['Wissen generieren - Wissen delen'](#). In: *Jahrbuch für Kulturpolitik 2021/22: Thema: Kultur der Nachhaltigkeit*, 497-504 (samen met Jan Jaap Knol en Bjorn Schrijen).

Shomara Roosblad

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [erfgoed](#) en [muziek](#).

[Chassé Theater: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Musis & Stadstheater Arnhem: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Het Nationale Theater: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Noord Nederlands Toneel: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Onderzoek Theater Inclusief: eindanalyse](#) (samen met Maxime van Haeren).
[Parkstad Limburg theaters: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Parktheater Eindhoven: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Stadsschouwburg De Harmonie: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Theater Rotterdam: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Theater Utrecht: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Toneelgroep Maastricht: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
[Tryater: deelanalyse onderzoek Theater Inclusief.](#)
Op: www.boekman.nl

Laurence Scherz

["Waar wil de stad naartoe met de nacht?": in gesprek met Ramon de Lima, nachtburgemeester van Amsterdam](#)'. In: *Boekman* 130, 44-45.

Bjorn Schrijen

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [duurzaamheid](#), [games](#) en [letteren](#).
[Duurzaamheid in de culturele sector: editie 2022: kwantitatief deel.](#) Amsterdam: Boekmanstichting, Bureau 8080 (samen met Sabine Zwart).
[Regionale Cultuurmonitor: editie 2022.](#) Amsterdam: Atlas Research, Boekmanstichting (samen met Nadine van den Berg, Nancy Blaker, Jan Jaap Knol, Joran Veldkamp en Sabine Zwart).
[Towards sustainable arts: European best practices and policies.](#) Amsterdam: Boekmanstichting (samen met Jan Jaap Knol en Janina Pigaht).
['Wissen generieren - Wissen delen'](#). In: *Jahrbuch für Kulturpolitik 2021/22: Thema: Kultur der Nachhaltigkeit*, 497-504 (samen met Jan Jaap Knol en Janina Pigaht).

Sabine Zwart

Bijdragen aan de [Cultuurmonitor](#) over [architectuur](#), [audiovisueel](#), [cultuur in de regio](#), [design](#) en [ontwerp](#).
[Duurzaamheid in de culturele sector: editie 2022: kwantitatief deel.](#) Amsterdam: Boekmanstichting, Bureau 8080 (samen met Bjorn Schrijen).
[Regionale Cultuurmonitor: editie 2022.](#) Amsterdam: Atlas Research, Boekmanstichting (samen met Nadine van den Berg, Nancy Blaker, Jan Jaap Knol, Bjorn Schrijen en Joran Veldkamp).

Bijlage 2: Boekmanstichting in de media

Regionale Cultuurmonitor – Editie 2022, Binnenlands bestuur september 2022

Regionale cultuurmonitor editie 2022 gepresenteerd, Entertainment Business 16.09.2022

https://www.rtvutrecht.nl/radio/aflevering/utrecht-is-wakker/3454826_20220915080000 15.09.2022

Radio 4, waarin verwezen naar onze verkenning over grensoverschrijdend gedrag. 07.09.2022

Loonkloof tussen seksen in kunstwereld veel groter dan elders: 'Werk wordt bij vrouw als hobby gezien' Malika Sevil in: Het Parool 17.08.2022

Komt onze cultuursector er ooit bovenop? NPO radio 1 Vroeg! 22.06.22

Kiezen voor cultuur, kan dat? Elsje Jorritsma in: NRC 10.03.2022

Aderlating in de cultuursector: wereldwijd tien miljoen banen verloren. NPO Radio 4 15.02.2022

De cultuursector in 2021: grote inkomstenverliezen, kwetsbare kunstenaars en nog te weinig diversiteit. Lorianne Van Gelder in: Het Parool 12.02.22

Nederland betaalt 'Vaandeldrager' via trust op eiland in de Grote Oceaan. Michiel Kruijt in: de Volkskrant 19.01.22.

35 theaters sluiten zich aan bij protestactie Kapsalon Theater van Diederik Ebbinghe en Sanne Wallis de Vries. Pepijn de Lange in: de Volkskrant 16.01.22.

Bijlage 3 Boekman en Boekman Extra

Boekman

Boekman 130, voorjaar 2022

Lokaal cultuurbeleid

Sinds het begin van de coronacrisis en de impact van de maatregelen op de culturele sector, wordt er kritisch gekeken naar het culturele ecosysteem. Hoe kunnen we dit financieel anders en inclusiever inrichten? Gemeentes spelen hierbij een belangrijk rol. Zij zijn verantwoordelijk voor 60 procent van de overheidsuitgaven aan kunst en cultuur. Alle aanleiding dus om, in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, te kijken naar de kracht van gemeentelijk cultuurbeleid. Hoe wordt er in lokale cultuur geïnvesteerd? Hoe vrij is de gemeentelijke rol ten opzichte van landelijk beleid? Moet het anders?

Met bijdragen van o.a. Quirijn van den Hoogen, Henri Swinkels, Bastiaan Vinkenburg, Cor Wijn, Paul Rutten, Johan Kolsteeg, Sjoerd Feitsma, Rachid Benhammou, Liesbeth Bik en Nelly Rosa.

Boekman 131, zomer 2022

Kunstenaar en macht

De aandacht voor grensoverschrijdend gedrag in de kunst en cultuur sector heeft de afgelopen jaren steeds meer aandacht gekregen. Dit is maar een van de vele momenten dat kunstenaars in hun loopbaan te maken krijgen met ongelijke machtsverhoudingen. Maar ook op andere momenten, bijvoorbeeld bij toelating tot een vakopleiding, bij het aanvragen van subsidies, wanneer ze in aanraking komen met poortwachters en beleidsmakers, krijgen kunstenaars te maken met macht. Op welke manier worden kunstenaars tijdens hun loopbaan in- en uitgesloten? En welke macht heeft de kunstenaar zelf in handen?

Met bijdragen van o.a. Iris van der Tuin, Toine Minnaert, Siela Ardjosemito-Jethoe, Iris Kensmil, Jamal Ouariachi, Judith Boessen, Jenneke Harings, Edwin van Meerkerk, Joke de Wolf, Pablo Cabenda, Simone Driessen, Roy Cremers en Henriëtte Post.

Boekman 132, najaar 2022

Cultuursector en de pandemie

De coronapandemie heeft de cultuursector hard getroffen. Door de maatregelen konden publieksactiviteiten niet of nauwelijks plaatsvinden en veel makers konden het omzetverlies moeilijk opvangen. De crisis daagt ook uit tot herbezinning op de wereld na corona. Hoe kan de sector de grote uitdagingen van deze tijd tegemoet treden? Zoals een eerlijkere arbeidsmarkt, het terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid of klimaatverandering.

Met bijdragen van o.a. Ger Groot, Amalia Deekman, Rachid Benhammou, Margriet Kim Nguyen, Wim Burggraaff, Wilma Simons, Wike Been, Ellen Loots en Yosha Wijngaarden.

Boekman 133, winter 2022

Onderzoek en data

Er worden veel gegevens verzameld over en onderzoeken gedaan naar de culturele en creatieve sector. Maar wat zeggen die data en onderzoeken? Rogier Brom laat in het openingsartikel zien dat indicatoren als publieksbereik of eigen inkomsten kunnen zorgen voor een eenzijdig perspectief op kwantitatief resultaat zonder oog voor de gevolgen ervan voor het beleid van een instelling. Hij benadrukt de noodzaak van langlopende monitoring om trends en ontwikkelingen binnen de verschillende sectoren beter in kaart te kunnen brengen.

Met bijdragen van o.a. Anna Elffers, Francesco Chiaravalloti, Jan Willem van Bokhorst, Jasmijn Rana, Anouk de Koning, Liesbeth Bik, Rachid Benhammou en Mirthe Berentsen.

Boekman Extra

Boekman Extra 30

Verkenning

Stedelijke culturele Basisinfrastructuur

Auteur: Jack van der Leden

De afgelopen jaren voerden enkele gemeenten een culturele Basisinfrastructuur in, naar model van de landelijke culturele Basisinfrastructuur (BIS).

Amsterdam was in 2017 de eerste, daarna volgden Rotterdam en Eindhoven. En Groningen breidt voor een aantal 'cultuurpijlers' de subsidieperiode uit naar acht jaar. Welke elementen uit de landelijke BIS hebben navolging gekregen op stedelijk niveau? En wat waren de gevolgen?

Boekman Extra 31

Naar een tompouce-economie

Over de culturele en creatieve sector in de nieuwe economie

Auteurs: Erik Akkermans, met reacties van Berend Jan Langenberg, Barbara Baarsma en Paul Rutten

Kan de culturele en creatieve sector de rol van Tom Poes vervullen? Listen en relevante verhalen verzinnend in de wereld vol ecologische, economische, maatschappelijke, internationale problemen en conflicten? Welke randvoorwaarden moeten we daar dan voor scheppen? En kan de economische wetenschap daarbij steun in de rug geven?

Boekman Extra 32

Van soleren naar samen leren

Auteur: Evelien Vos in opdracht van Platform PACCT

Het nut van leernetwerken in de culturele en creatieve sector

In de culturele en creatieve sector is de motivatie om te leren erg hoog. Tegelijkertijd is de vraag hoe en wat te leren erg verschillend. Leernetwerken sluiten daar goed op aan: deelnemers worden erkend in hun expertise en er is sprake van wederkerigheid. Een theoretische en praktische introductie.

Boekman Extra 33

'Je wordt gedoogd, maar niet opgenomen'

Het verspilde potentieel van gevluchte kunstenaars

Auteur: Edo Dijksterhuis

Vaak geldt: een kunstenaar kiest het onderwerp niet, het onderwerp kiest de kunstenaar. Dat geldt zeker voor filmmakers, beeldhouwers, theatermakers en ontwerpers die oorlog hebben meegemaakt en zijn gevlucht. Maar de ervaringen die zij in hun werk verwerken, resoneren niet altijd in Nederland. De tolerantie die stevast als nationale deugd wordt uitgedragen, blijkt vaak niet meer dan een vorm van gedogen, en zeker geen uitnodiging tot dialoog en kennisuitwisseling.

Boekman Extra 34

Verkenning

Corona en de cultuursector

Adviezen en onderzoeken in context

Auteur: Jack van der Leden

Vanaf de eerste dag dat het Nederlandse kabinet maatregelen nam tegen de verspreiding van Covid-19, 12 maart 2020, hield de Kennisbank van de Boekmanstichting online een [overzicht](#) bij van de belangrijkste beleidsontwikkelingen op het gebied van kunst en cultuur. Ook verzamelde zij alle adviezen en onderzoeken die er sindsdien over verschenen. De Boekmanstichting verrichtte ook zelf onderzoek en houdt de vinger aan de pols. Deze *Verkenning* presenteert de belangrijkste adviezen en onderzoeken in hun context. Ze zijn te vinden in de [Kennisbank](#) van de Boekmanstichting.

Boekman Extra 35

Verkenning

Ongewenst gedrag in de cultuursector, hoe nu verder?

Auteur: Jack van der Leden

Sinds [de vorige Verkenning](#) over het onderwerp (oktober 2021) kwamen nieuwe gevallen van grensoverschrijdend gedrag, (machts)misbruik, pesterij en angstcultuur aan het licht. Ook buiten het kunstonderwijs en de podiumkunsten. Inmiddels brachten diverse gremia, waaronder de Raad voor Cultuur, evenzovele adviezen, gedragscodes en protocollen uit. Alle goede bedoelingen ten spijt, er zijn nog heel wat stappen te maken.

Boekman Extra 36

Het Conservatoren Stipendium

Reddingsboei en buitenkans ineem

Auteur: Anouk Wittendorp

Als gevolg van vernieuwde museumdefinities, de opkomst van educatieve afdelingen en overheidsbezuinigingen raakte de kerntaak van de museumconservator – onderzoek – geleidelijk ondergesneeuwd. Het Prins Bernhard Cultuurfonds helpt zittende en aanstormende conservatoren met een stipendium. Wat zijn hun ervaringen?

Boekman Extra 37

Verkenning

Fair Practice Code

Stevig op de agenda, maar nog veel werk aan de winkel

Auteur: Jack van der Leden

De *Fair Practice Code* biedt de creatieve en culturele sector sinds 2017 een kader om duurzaam, eerlijk en transparant ondernemen en werken voor iedereen in deze sector mogelijk te maken. Adviezen, analyses, beleidsplannen en reacties uit het culturele veld in de Kennisbank van de Boekmanstichting werpen licht op de voorgeschiedenis, implementatie en praktijkervaringen met de code. Wat is de huidige stand van zaken?

Bijlage 4 Statistieken over 2022

Website

Boekman.nl: 98.847 online bezoeken per maand

Cultuurmonitor.nl: 19.916 online bezoeken per maand

Socials

Facebook: 2.496 volgers | 2.287 vind ik leuks

LinkedIn: 4.163 volgers

Twitter: 3.014 volgers

Instagram: 410 volgers

Nieuwsbrief

5.024 nieuwsbriefabonnees

Overzicht meest gedownloade bestanden

Gebeurtenislabel	Totale gebeurtenissen
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/05/Programma-congres-de-waarde-van-cultuur-na-corona.pdf	517
https://www.cultuurmonitor.nl/wp-content/uploads/2022/01/Cultuurmonitor-Jaarrapportage-2021.pdf	351
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/06/Nulmeting-cultuurmonitor-Zeeland_definitief.pdf	296
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2021/12/BM-Extra-29_-Cultuur-voor-mensen-met-een-beperking.pdf	277
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/11/vacature-productieondersteuning.pdf	273
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/09/Regionale-Cultuurmonitor-Editie-2022.pdf	248
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/10/Duurzaamheid-in-de-culturele-sector-2022-Kwantitatief-deel.pdf	222
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2021/05/Ongelijk-getroffen-ongelijk-gesteund_def.pdf	208
https://www.cultuurmonitor.nl/wp-content/uploads/2022/02/Cultuurmonitor-Jaarrapportage-2021.pdf	199
https://www.boekman.nl/wp-content/uploads/2022/02/Towards-sustainable-arts-14-February-2022-Compressed.pdf	184

Met het prof...